

POSTANOWIENIE

Dnia 25 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Redzik (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Aleksander Stępkowski

SSN Paweł Wojciechowski

w sprawie protestu wyborczego K. K.
przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej,
z udziałem Prokuratora Generalnego i Przewodniczącego Państwowej Komisji
Wyborczej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych 25 czerwca 2025 r.,

pozostawia protest bez dalszego biegu.

Aleksander Stępkowski Adam Redzik Paweł Wojciechowski

UZASADNIENIE

I.

I.1. K. K. (dalej także: Wnoszący protest), 11 czerwca 2025 r. wniósł protest przeciwko ważności wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej (dalej także: Prezydenta RP) formułując zarzut popełnienia przestępstw przeciwko wyborom stypizowanych w art. 248 pkt 1 i 6 kodeksu karnego oraz 270 § 1 kodeksu karnego.

Wnoszący protest wniósł o:

1. Weryfikację wszystkich zaświadczeń okazanych podczas drugiej tury wyborów Prezydenckich, poprzez zestawienie numerów dokumentów zaświadczeń, powiązanych decyzji urzędowych o ich wydaniu, numerów

- PESEL okazicieli, dat wydania i użycia oraz sprawdzenie czy nie występują duplikaty, fałszerstwa i/lub numery nieistniejące w ewidencjach urzędów,
2. Wystosowanie wobec Państwowej Komisji Wyborczej oraz Ministerstwa Cyfryzacji rekomendacji o wdrożenie cyfrowego systemu w umożliwiającego weryfikację zaświadczeń dostępnego dla każdego członka komisji wyborczych w sposób transparentny i niebudzący zaniepokojenia po stronie okaziciela względem użycia wrażliwych danych osobowych jak np. nr PESEL, ani niepotrzebnych opóźnień w wydaniu karty do głosowania i samym akcie wyborczym.

W uzasadnieniu Wnoszący protest odniósł się do doniesień medialnych na temat nieprawidłowości w drugiej turze głosowania dotyczących możliwości korzystania przez wyborców ze sfalszowanych zaświadczeń o prawie do głosowania w innym miejscu niż miejsce zamieszkania głosującego. Skrytykował nadto obecny sposób weryfikacji tychże.

I.2 Prokurator Generalny i Przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej (dalej także: PKW) wniesli o pozostawienie protestu bez dalszego biegu.

Uzasadniając swoje stanowiska zarówno Prokurator Generalny, jak i Przewodniczący PKW wskazali, że rozpatrywany protest ma charakter abstrakcyjny, i nie zawiera żadnych dowodów na potwierdzenie przedstawionych w nim zarzutów oraz ewentualnego wpływu zarzucanych nieprawidłowości na wynik wyborów.

Niezależnie od powyższego Prokurator Generalny wskazał dodatkowo, że protest powinien zostać pozostawiony bez dalszego biegu również ze względu na to, że Wnoszący protest nie wskazał, że jego nazwisko w dniu wyborów było umieszczone w spisie wyborców.

Przewodniczący PKW zwrócił uwagę, że w drugiej turze głosowania liczba wyborców głosujących na podstawie zaświadczenia o prawie do głosowania była mniejsza od liczby wydanych zaświadczeń. Wskazał również, że sposób weryfikacji tych zaświadczeń został szczegółowo opisany w wytycznych dla obwodowych komisji wyborczych dotyczących zadań i trybu przygotowania oraz przeprowadzenia głosowania w obwodach głosowania utworzonych w kraju w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 18 maja 2025 r., stanowiących

załącznik do uchwały nr 165/2025 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 23 kwietnia 2025 r. (M.P. z 2025 r. poz. 418 i 455).

II.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

II.1. Wolne, równe, powszechne i bezpośrednie wybory realizowane w głosowaniu tajnym są świętem i istotą demokracji, stanowiąc emanację kluczowej zasady ustrojowej Rzeczypospolitej Polskiej z art. 2 Konstytucji RP. To w akcie wyborczym każdy uprawniony realizuje swoje prawo do partycypacji we władzy; wyboru swoich przedstawicieli czy też głowy państwa – Prezydenta RP. Wybory muszą być zatem przeprowadzone w sposób gwarantujący, że głosy wyborców zostaną policzone zgodnie z prawem, a wszelkie mogące wystąpić nieprawidłowości i przestępstwa związane z aktem wyborczym zostaną wyjaśnione. Szczególnym instrumentem służącym każdemu wyborcy jest protest wyborczy, który – w przypadku wyborów do Sejmu RP, Senatu RP oraz Prezydenta RP, zgodnie z Konstytucją RP, wnosi się bezpośrednio do Sądu Najwyższego. Sąd Najwyższy rozpoznaje je a następnie rozstrzyga o ważności wyborów. Ten model ustrojowy sądowej kontroli wyborów do głównych organów władzy jest utwierdzony polską szczególną tradycją sięgającą Konstytucji RP z 17 marca 1921 r. (art. 19).

II.2. W przypadku wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z art. 129 ust. 2 Konstytucji RP, wyborcy przysługuje prawo zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyboru na zasadach określonych w ustawie. Zasady te zostały zawarte w przepisach ogólnych art. 82 i art. 83 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (dalej także: k.wyb.) oraz – w odniesieniu do wyborów Prezydenta RP – w przepisach szczególnych art. 321-323 k.wyb.

II.3. Materialnoprawne podstawy protestu wyborczego określone zostały natomiast w art. 82 § 1 pkt 1 i 2 k.wyb., zgodnie z którym przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby może być wniesiony protest z powodu:

- 1) dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub
- 2) naruszenia przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów.

II.4. Wymagania formalne protestu określono w art. 321 k.wyb., zgodnie z którym protest przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej wnosi się na piśmie do Sądu Najwyższego nie później niż w ciągu 14 dni od dnia podania wyników wyborów do publicznej wiadomości przez Państwową Komisję Wyborczą (dalej także: PKW), przy czym nadanie w tym terminie protestu w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego jest równoznaczne z wniesieniem go do Sądu Najwyższego (§ 1).

II.5. Protesty wyborcze składa się do Sądu Najwyższego osobiście (wyjątek od zasady reprezentacji przez profesjonalnego pełnomocnika) lub przez pełnomocnika. Zgodnie z art. 321 § 3 k.wyb. wnoszący protest powinien sformułować w proteście zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera owe zarzuty. Z uwagi na to, że protest wyborczy jest środkiem procesowym o indywidualno-konkretnym charakterze, należy konkretnie wskazywać w nim naruszenia i przedstawiać dowody ich popełnienia, a co najmniej uprawdopodobnić prawdziwość zarzutów.

II.6. Możliwość rozpoznania protestu wyborczego warunkowana jest wskazanymi wyżej wymogami, ale ponadto protest musi spełniać minimalne warunki pisma procesowego określone w art. 126 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1568 z późn. zm., dalej także: k.p.c.). Protest wyborczy to pierwsze pismo w sprawie, wobec czego powinien zawierać m.in. numer Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL) lub numer identyfikacji podatkowej (NIP) wnoszącego protest (odpowiednio art. 126 § 2 pkt 2 k.p.c.). Podkreślić też należy, że w postępowaniu przed Sądem Najwyższym w sprawach z protestów wyborczych nie wzywa się do

usunięcia braków formalnych, przepisy art. 130 § 1-2 oraz art. 130^{1a} § 1-3 k.p.c. nie mają zastosowania (uchwała Sądu Najwyższego z 25 października 2023 r., I NZP 8/23).

II.7. Odnosząc powyższe do rozpatrywanego protestu wyborczego Sąd Najwyższy stwierdza, że nie spełnia on niezbędnych wymogów formalnych.

Wnoszący protest nie przedstawił ani nie przywołał żadnych dowodów potwierdzających jego stanowisko, zaś podniesione zarzuty zostały sformułowane w sposób abstrakcyjny. Opisane zostały wyłącznie okoliczności, o których Wnoszący protest przeczytał w mediach, a zawarte w proteście zarzuty ogólnikowo wskazują na ewentualne naruszenia prawa wyborczego, które nie mają żadnego związku z Wnoszącym protest. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się natomiast, że protest wyborczy – jako środek procesowy o indywidualno-konkretnym charakterze – nie może stawiać ogólnych zarzutów co do potencjalnych naruszeń prawa wyborczego, zaś zarzuty sprowadzające się do hipotetycznego założenia o nieprawidłowościach nie mieszczą się w przedmiocie protestu określonym w ustawie (np. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 lipca 2019 r., I NSW 39/19, postanowienie Sądu Najwyższego z 27 listopada 2019 r., I NSW 206/19).

II.8. Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy, na podstawie art. 322 § 1 zd. 1 k.wyb. w zw. z art. 321 § 3 k.wyb., orzekł jak w sentencji.

Aleksander Stępkowski Adam Redzik Paweł Wojciechowski

sk

[r.g.]